

Entrevista a Pilar Rahola, candidata d'ERC per Barcelona al Congrés espanyol

## “Vull trobar els espanyols demòcrates”

Columnista, directora –fins aquesta setmana– de la Fundació Acta, ha decidit de fer el salt a la política, acceptant l'oferta d'Àngel Colom d'encapçalar la candidatura d'ERC a les eleccions generals. El perquè de Pilar Rahola.

**N** ha deixat perplex més d'un. Però, i sobretot, la primera perplexa és ella. Pilar Rahola, ànima de la Fundació Acta, ha decidit de donar ales, si és que li'n faltaven, al projecte d'Àngel Colom. Del seu particular món de les idees, equidistant i pluricòmplice, al món de la política, arriscat i compromès. Una juguesca en què només el futur, ara incert, pot donar alguna certesa. Vol fer pedagogia independentista a Madrid. Així de senzill.

—*¿Ha saltat al buit o trepitja fort a terra?*

—Sempre he estat una persona que trepitja molt a terra, perquè encara que tinc una forta component sentimental, sóc molt racionalista. Però, en aquesta decisió, hi he posat molt el cor. El primer que ha passat per damunt de tot és que em feia il·lusió la proposta. Això sembla poc racional, però també he sospesat tots els riscos. És una aventura, però és una aventura sobre fonaments sòlids. Té risc, però parlem d'una estructura de partit sòlida, parlem d'una oferta molt atractiva a Madrid. És la sensació d'estar davant un repte professional, i un repte professional, quan és sòlid, no és mai un salt al buit.

—*¿Baixar a l'arena política li fa por?*

—Fa basarda. La gent que ens hem mogut en l'espai difús de la parapolítica, que hem viscut molt de prop la política, però que no hem fet política real, vivim una certa relació d'amor i odi amb la política. Tenim el cuc obert, però ens fa autèntica impressió. Sobretot si venim del món de les idees. Les idees són molt còmodes, són difuses, permeten complicitats diverses, ambigüitats..., mentre que la política és una cosa més definida.

—*Personalment és un canvi molt bruscat?*

—Personalment és un autèntic salt biogràfic. És abandonar el món de les idees per passar a l'arena política. Això té l'atractiu extraordinari de la intervenció real. Allò que creus, allò que prediques, final-



ment tens l'oportunitat de portar-ho a la pràctica.

—*Molta gent s'ha sorprès perquè la situaven més a prop de CDC que no pas d'ERC.*

—Perquè la gent té necessitat, quan treballa en el món de les idees, d'etiquetar-te. El món de les idees no té etiquetatge. Però com que tots portem molt estructurat mentalment un món de partits, acabem traslladant el món parapolític a la política. De totes maneres, seria injust dir-me que era de CDC, i fins i tot seria injust dir-me ara que sóc d'ERC. Recordo que sóc candidata independent. Sóc una persona que

ha anat desenvolupant un pensament polític determinat, que ha intentat d'influir en sectors diversos, i a qui, en un moment determinat, li fan una proposta atractiva des d'un partit atractiu. ¿Una deserció de CDC? No, no he estat mai de Convergència. ¿Una deserció de les complicitats amb el món convergent? No m'agradaria. Molt pujolisme sociològic està d'acord amb el que jo penso.

—*I provarà d'endur-se'n el vot...*

—Doncs seria magnífic, perquè seria coherent amb el que pensen. Jo no he trencat cap complicitat amb aquest món. Els pot saber greu que hagi optat per un partit i no

per un altre. Però traïció, de cap manera. Sóc la mateixa.

—*¿La seva decisió pot repercutir més enllà de l'àmbit de partit?*

—Suposo que sí. És un canvi de clima. A priori, em sembla que s'han trencat algunes ambigüitats. Hi ha una persona que pertanyia a un ambient intel·lectual del nacionalisme, que havia tingut complicitats amb partits diversos i que fa una opció concreta. En el moment que es trenca aquesta complicitat, és possible que canviï el clima. Avui ho deia el Jaume Lorés: "el que era l'independentisme camuflat de CDC se'n va a una altra banda". No és ben bé així, ningú no és l'independentisme camuflat de res; del que es tracta és que una gent, segurament hereus del discurs de Pujol, entenem que generacionalment ens toca fer un pas endavant, un salt. Perquè ens sembla que aquest bagatge que ens ha dut fins aquí, en el terreny de la política té poca efectivitat.

—*¿Quan parla en plural, vol dir que l'acompanya algú més en aquest pas?*

—Parlo de mi mateixa. La meua decisió és personal. El que sí que puc dir és que els amics continuen essent els amics. El meu sí a encapçalar la candidatura no representa una fuga en massa d'intel·lectuals cap a ERC. Ara, sí que crec que té valor simbòlic. Pot ajudar a pensar alguna gent que aquesta és la opció.

—*Entra a la política quan tothom en fuig.*

—El salt a la política i, espero, a la vida parlamentària, el faig amb un partit jove. I això crec que és fonamental. Els grans partits tenen profunds problemes de credibilitat, entre altres coses perquè han abusat del poder. Tenen uns plantejaments molt anquilosats, tenen molta dificultat per a entusiasmar la gent. En canvi, a mi, quan em vénen a formular la proposta, trobo un partit jove, carregat d'il·lusió, amb una il·lusió que a mi m'ha recordat l'època dels ajuntaments democràtics. Si m'hagués trobat amb un partit absolutament esclerotitzat, profundament jerarquitzat, incapaç de ser plural, de cap manera no m'hauria fascinat. A mi m'il·lusiona ERC, perquè la veig carregada de futur. He fet una opció de futur.

—*¿ERC és tota Colom?*

—Encara l'he de conèixer per dintre. De tota manera, diria que no. ERC és realment Colom, en el sentit que un partit ha de tenir un líder, un pal de paller, però en canvi és prou fresc i prou jove per a ser un partit àmpliament plural. És el doble atractiu. Té un lideratge consolidat, però t'hi pots sentir còmoda des de petites diferèn-



cies. Hi ha altres figures importants. No voldria oblidar la figura emblemàtica de Josep Lluís Carod Rovira, la de Josep Hugué, que és un cervell pensant i amb un discurs moderníssim, la de Joan Puigercós, amb un futur polític claríssim, la de Carles Bonet, i segur que em deixo gent. Tots líders en potència. Amb tot, hi manquen figures intermèdies, més noms propis.

—*¿Més Pilars Raholes?*

—*¿Ai mare! No ho sé, no ho sé.*

—*¿Què li ha promès Àngel Colom?*

—L'Àngel m'ha seduït, m'ha estat seduïnt una setmana sencera. És un gran seductor. M'ha promès diverses coses. La primera, de creure en mi, perquè compra un producte heterodox, un producte ja definit, que no està dins el partit i que pot resultar relativament díscol. La segona cosa que m'ha promès és la capacitat de definir l'espai a Madrid, treballant conjuntament amb ell i el partit, però tenint jo una gran influència sobre quin discurs es fa a Madrid, sobre com es treballa dins el Congrés i com es treballa a fora. M'ha promès també el respecte a la meua voluntat de mantenir-me com a independent. Per la seva banda, les cartes han estat molt clares i molt netes.

—*¿Què en queda, de la Pilar Rahola intel·lectual?*

—Espero que quedi tot.

—*¿Què serà la Pilar Rahola política?*

—Jo tinc uns referents polítics i vull ser com el Benet, com el Jordi Carbonell, vull ser la Magda Oranich; persones amb credibilitat per damunt de l'estructura de partit. Vull ser una persona amb una projecció cívica damunt el país, que provisionalment està en política, que posa la seva capacitat professional i aquesta projecció en el país al servei de la política, perquè creu que a través de la política també s'intervé i es canvien coses.

—*¿Creu que pot continuar exercint com a intel·lectual des de la política?*

—No, ja no. Penso mantenir la meua visió crítica, però el meu pronunciament crític sobre la realitat es ressitua, pel que fa a la seva credibilitat. Qualsevol anàlisi meua es llegiria en funció de la candidatura.

—*¿Això vol dir que tindrà menys credibilitat?*

—Voldria que no, voldria que la credibilitat fos la mateixa perquè el que s'hauria de veure en mi és una persona que porta endavant les seves pròpies conviccions. Entenc que, el paper de líder d'opinió, no el pots fer de la mateixa manera. Però el meu gest també és pedagògic.

—*¿Els intel·lectuals nacionalistes de*

*Catalunya són caixes de ressonància del poder?*

—De cap manera. No crec que ho hàgim estat fins ara. Jo i el grup d'intel·lectuals en què m'he mogut no hem estat de cap manera caixes de ressonància de cap poder. Al contrari, hem articulat un discurs en el món de les idees, on el nacionalisme no tenia gaire ben estructurat el seu paper. Nosaltres hem intentat de represtigiari el nacionalisme en l'àmbit intel·lectual. Això no és caixa de ressonància del poder. Evidentment hi ha intel·lectuals que ho són, però són els que tenen menys credibilitat, i acaben sent directors generals i coses així.

—*Fins ara existia una nebulosa d'intel·lectuals nacionalistes, agrupats al voltant de la Fundació Acta, que equidistaven dels partits. ¿S'ha trencat aquesta equidistància?*

—No és que es trenqui l'equidistància perquè hi hagi un intel·lectual que agafa un partit. Els d'Acta som intel·lectuals nacionalistes i com a grup es continua mantenint en el terreny de les idees. La Fundació Acta té de tot, directors de diaris, caps de programes, subdirector de política lingüística i ara té una candidata.

—*Però a Acta, com a mínim, hi haurà canvis.*

—És evident que sí. Aquest dilluns he posat el càrrec de directora de la Fundació al servei del patronat. Dimiteixo perquè considero que és absolutament incompatible la direcció de la Fundació amb la meua candidatura. A partir d'aquí el patronat és qui decideix què vol fer amb la fundació. Espero que el futur de la Fundació sigui molt sa.

—*Una vegada, en una intervenció, parlant dels intel·lectuals nacionalistes, va dir: "som la coartada de la renúncia ideològica que ha fet el nacionalisme majoritari".*

—Mira, ara que em recordes aquesta frase, m'adono que probablement en la meua decisió devia rebotar-me en el subconscient alguna idea d'aquest tipus. A vegades sí que tens la sensació des del món intel·lectual que, tot i que tu no vols, acabes sent la coartada de tantes i tantes renúncies que acaben sent del tot incomprensibles. Tu vas fent teoria, que queda molt bé, i resulta que el món polític va per una altra banda. Personalment, tinc una certa frustració en aquest punt concret. Hem teoritzat molt, però ¡que poc capaços hem estat de canviar el que és el curs de la política real! La política real, la política del nacionalisme majoritari és profundament de renúncies. Algunes, les entenc des del punt de vista pragmàtic, però algunes són

incomprensibles. Tot el que representa el nacionalisme majoritari, des del punt de vista de la capacitat de ser efectiu, de la capacitat d'aconseguir la sobirania per a aquest país, anem per mal camí. Han deixat de ser efectius. Un dia de català al Senat després de tants anys de negociacions. ¿Això és el que aconseguirem? ¿Quins són els objectius del nacionalisme majoritari? ¿Només fer país? No és que opti per l'opció independentista, més difícil d'aconseguir encara, opto per una opció tangible. Sé el que és, sé per què treballo. En el nacionalisme majoritari no se sap per què treballes. Tens la sensació que van fent la política de la lletra menuda mentre els grans esdeveniments van passant. Crec que es va exhaurint el seu discurs i se'n va obrint un altre.

—*¿A CDC ha agradat la seva decisió?*

—No t'ho sé dir, tot i que molt bons amics de CDC m'han trucat, i espero que continuem sent bons amics.

—*¿L'han trucada per felicitar-la?*

—Hi ha hagut gent de CDC que m'ha trucat felicitant-me, certament. I la gent que no em vol felicitar de moment no em truca. Fins i tot hi ha hagut gestos de gran elegància, com la trucada de Miquel Roca, animant-me i esperant que mantinguem una amistat per damunt de la confrontació electoral. També sé, pel que m'han explicat, que a Palau no els ha agradat la meua decisió, però entenen que ho faig des de l'honestat i des de les conviccions. A CDC, com a aparell, segurament que els quadres intermedis deuen dir pestes de mi. Passa allò que els papistes interpreten sempre el papa, però no parlen mai amb ell. Aquests deuen creure que ara m'han d'atacar, i alguns fins i tot es deuen haver alliberat. Però em penso que els grans líders de CDC com a mínim ho respecten, i les bases del partit, moltes entenen perfectament que és un gest de coherència que potser algun dia ells també faran.

—*¿Va rebre pressions per a no acceptar la candidatura?*

—Vaig rebre consells per a no acceptar.

—*¿Per part de qui?*

—No ho diré.

—*Ho suposava. Doncs, digui'm què pensa explicar a Madrid.*

—A Madrid vull fer dues coses bàsiques. D'una banda, fer pedagogia sobre Catalunya i la nació catalana. En fa falta molta. Com deia Machado: "Castilla desprecia cuanto ignora". Em sembla que ens menyspreen profundament, entre altres coses, perquè ens ignoren molt. La primera funció com a diputada és de vendre el producte. Tenim un producte magnífic,



"La meva decisió pot ajudar a pensar alguna gent que aquesta és l'opció".

CARME PUÉRTOLAS

però no el venem bé. Malgrat les negociacions i les complicitats múltiples entre els partits catalans i Madrid, continuem sense haver fet pedagogia de Catalunya. Per a ser justa, és difícil de fer pedagogia de Catalunya des de Catalunya, s'hauria de fer també a Castella. Estem mal situats. Pujol està mal situat per a explicar que Catalunya no és el que diu Rodríguez Ibarra. Es creuen el segon.

La segona és explicar el projecte independentista. El primer dia que parles d'independència a Madrid tremolen totes les dents i treuen els trabucs. El segon dia s'ho escolten, es queden horroritzats i els sembles un troglodita. El tercer dia en trobes tres que són demòcrates, i no els agrada, però si parteixes d'un gest democràtic, ho han d'entendre. Vull fer quart, cinquè, sisè dia. Vull trobar tots els espanyols demòcrates. Els vull explicar que això va de debò, que han de respectar el dret a decidir un poble en llibertat. Hi vaig a fer pedagogia de Catalunya i pedagogia de la independència. I trobaré ressò.

—*I crispació.*

—No anem a espantar Madrid, anem a seduir Madrid.

—*En català o en castellà?*

—¡Home, desgraciadament en castellà! La veritat és que totes les vegades que pugui recordar que existeix una llengua diferent i la pugui usar, la usaré amb tot l'orgull, perquè una altra cosa que hem de re-

cuperar els catalans és l'autoestima. Els catalans anem molt acovardits a Madrid.

—*Si a Madrid es creuen més Rodríguez Ibarra que no Pujol, ¿com se la creuran a vostè?*

—A mi em creuran perquè jo no jugaré a l'ambigüitat. Jo hi vaig amb les cartes damunt la taula. A més, no vull que em creguin, vull que em respectin. No vull que ho acceptin, vull que estiguin preparats per a acceptar la decisió, si aquesta arriba. I hi ha una altra cosa important: que a Madrid sàpiguen que Catalunya té més d'una veu.

—*Va a Madrid a parlar de separació, quan el discurs que es presenta de cara a les generals és veure quin partit, si el PP o el PSOE, garanteix millor la unitat de l'estat. Ho té difícil.*

—Jo crec que és més difícil aconseguir un dia de català al Senat, que aconseguir la independència. És clar, si demanem misèries, treuen des del Cid en amunt. Si anem amb les cartes a la mà, començarem a negociar. El nacionalisme espanyol és un discurs pre-modern, gens democràtic, que procedeix del discurs de la reconquesta, gairebé balcànic. A la primera que els toques alguna essència es posen molt nerviosos. En aquesta actitud, és molt pitjor anar-hi espantats demanant petites cosetes, que no replantejar directament la unitat d'Espanya. No ho tenim fàcil, però si anem canviant el xip mental, els tindrem

preparats. Si no, tindrem sempre el Mío Cid al davant.

—*¿És bo per a Catalunya que el nacionalisme català participi en un govern a nivell d'estat?*

—És dolent per a un partit polític, que en campanya electoral doni la imatge que participarà en un govern. Però ara ressituaran el discurs, ningú no parlarà de pacte a Madrid; al contrari, ens trobarem discursos molt nacionalistes. Amb tot, hi ha moltes menes de pactes. Si es parla de pacte amb el PSOE per a aconseguir paquets grossos, en el camí cap a la sobirania, com el concert econòmic, encantada. Em temo que no, que tornarem al pacte de la misèria, com s'ha anat fent durant tants anys. Vista la tradició, sincerament dubto que un pacte a Madrid representi un èxit tangible per a Catalunya.

—*¿Li fa por trobar-se amb el Mío Cid davant, xiulant-la des del seu escó?*

—Doncs llavors es trobarà amb un estil nou. No em preocupa gens. Hi vaig amb una convicció democràtica profunda, vaig a mirar de vendre un producte difícil des de la seducció, i jo espero que des de la seducció acabin tranquil·litzant-se i sent com a mínim elegants.

—*¿Li fa mandra agafar el pont aeri?*

—Sí, però l'agafaré les vegades que calgui.

Pere Martí